

MOTION

Motion om att utreda dricksvattendammar nedströms Tingstäde träsk

3,5 miljoner kubikmeter dricksvatten går åt till hushållen på Gotland varje år. Med industrin, lantbruket med mera går det år 7 miljoner kubikmeter vatten. Det motsvarar ca 3,5 promille av den totala nederbörden som faller över ön. Det råder alltså inte brist på vatten. Det råder snarare brist på kapacitet att magasinera överskottsvatten på Gotland.

Det finns en allmän uppfattning hos gotlänningarna att mer vatten borde behållas på Gotland i stället för som idag att det rinner ut i Östersjön. I maj 2023 kom också en rapport från OECD "Territoriell granskning Gotland, Sverige" som syftade till att granska Gotlands ekonomiska situation ur en rad samhällsviktiga perspektiv. Rapporten påvisar att med klimatförändringarna förväntas avdunstningen öka. Samtidigt som Gotland gått från grund- och ytvattentäkter till avsaltat havsvatten med en betydligt högre kostnad som konsekvens.

På den kommunala sidan har ökat grundvattenuttag och avsaltning haft den största potentialen för ökad vattentillgång. Samtidigt identifierade OECD en stor utmaning framåt eftersom avsaltning av havsvatten investerings- och driftsmässigt är mycket dyrare än grundvattenförsörjning på Gotland. Det finns även stora risker med att i stor skala fortsätta öka grundvattenuttaget på Gotland. Sammantaget konstaterar OECD-rapporten att Gotlands nuvarande VA-strategi att ta upp mer grundvatten och bygga fler stora avsaltningsverk medför en risk för att Gotland kan komma att få bland de dyraste VA-avgifterna i hela Sverige.

Med anledning OECD:s oberoende utredningar om de identifierade framtida riskerna kring Region Gotlands stora kostnader för avsaltningsverk, måste en politisk kursändring nu skyndsamt komma till stånd.

Det planerade fortsatta bostadsbyggandet i Visby och på norra Gotland kommer således kräva att tillgången på betydande mängder dricksvatten kan byggas ut till 2040. Tillgången på ytterligare nya hållbara grundvattentäkter för att fylla det ökande dricksvattenbehovet är samtidigt begränsad till ett fåtal nya täkter. Det är därför oerhört viktigt att förslaget att anlägga vattendammar nedströms Tingstäde träsk utreds grundligt för att undersöka möjligheten om det kan utgöra ett viktigt komplement till nuvarande dricksvattentekniker. Vattendammar bedöms också utgöra en viktig beredskapsinsats för att tillgå en reservvattentäkt om Tingstäde träsk skulle kontamineras.

Vi bedömer att det finns förutsättningar i Tingstäde-Martebo-området för vattendammar. Där finns de geologiska förutsättningarna tillsammans med goda vattenflöden från både Ireån och kanalen från Martebomyr. I skogsområdet längs med vägen mellan Tingstäde och Martebo finns djupa täta moränlager där det på ett kostnadseffektivt sätt går att bygga samman dammarna med befintligt vattenverk vid Tingstäde. Skogsområdet närmast Tingstäde äger dessutom Region Gotland som möjliggör VA-ledningsdragningar. I det här området bedöms det att det finns rum för dammar på en yta om ca 17 hektar om ett medeldjup om 3 meter. Detta skulle bidra till minst 500 000 kubikmeter som med modern pumpteknik kan vattenfyllas på kort tid.

Det är viktigt att dessa tekniska möjligheter med vattendammar avvägs bättre än idag mot investeringskostnader av ytterligare storskalig havsavsaltningsteknik i Visby. Detta behöver analyseras och utvärderas innan Region Gotlands långsiktiga VA-investeringar kan beslutas. Med hänvisning till ovan beskrivna utmaningar som Region Gotland har framför sig yrkar Centerpartiet därför på följande:

Att en oberoende teknikutredning belyser möjligheterna att komplettera Region Gotlands dricksvattenförsörjning med en ny vattenförsörjningsmetod.

Att Tekniska förvaltningen skyndsamt redovisar dessa tekniska och ekonomiska bedömningar och fördelar för att tas med i det vidare arbetet med Region Gotlands VA-plan.

Att Region Gotland ombesörjer att i konstruktiv och öppen anda föra en tidig dialog med potentiellt berörda markägare och informerar dem om varför denna utredning görs.

Centerpartiets Fullmäktige-grupp

Johan Malmros	Eva Nypelius
Gabriella Hammarskjöld	Lars Thomsson
Fredrik Gradelius	Eva Ahlin
Stefan Nypelius	Bibbi Olsson
Gunnel Lindby	Anna Andersson
Björn Dahlström	Allam Alkatea
Eva Gahnström	Hilda Glansholm
Ulf Hammarlund	Karl-Johan Boberg
Malin Åberg	Eva Engström
Ingrid Engström	Kjell Genitz